Matematyka dyskretna

Igor Nowicki

2 lutego 2021

1 Ściągawka

1.1 Kategorie zadań

Ile jest rozmieszczeń n obiektów w k pudełkach ?

OBIEKTY / PUDEŁKA	rozróżnialne	nierozróżnialne
rozróżnialne	funkcje ze zbioru obiektów do zbioru pudełek k^n	rozwiązania całkowitoliczbowe nieujemne równania $x_1 + x_2 + ... + x_k = n$ liczba rozmieszczeń = $\binom{n+k-1}{n}$
rozróżnialne; każde pudełko zajęte $n \geq k$	surjekcje ze zbioru obiektów do zbioru pudełek $k! \left\{ {n \atop k} \right\}$	rozwiązania całkowitoliczbowe dodatnie równania $x_1 + x_2 + ... + x_k = n$ liczba rozmieszczeń = $\binom{n-1}{n-k}$
nierozróżnialne; każde pudełko zajęte $n \geq k$	podział zbioru n obiektów na k bloków Liczba Stirlinga drugiego rodzaju $\left\{ {n \atop k} \right\}$	podział liczby n na k składników $P(n, k)$
rozróżnialne; istotna jest kolejność obiektów w pudełkach	rozmieszczenia uporządkowane $k^{\overline{n}}$	
rozróżnialne; w każdym pudełku najwyżej jeden obiekt $n \leq k$	funkcje różnowartościowe ze zbioru obiektów do zbioru pudełek $k^{\underline{n}}$	$\binom{k}{n}$

1.2 Liczby Stirtlinga drugiego rodzaju i liczby Bella

Liczba Stirlinga drugiego rodzaju $\left\{ n \atop k \right\}$ odpowiada na pytanie na ile sposobów zbiór n elementowy można podzielić na k rozłącznych podzbiorów. **Liczba Bella** B_n jest natomiast definiowana jako liczba wszystkich możliwych podziałów zbioru n-elementowego na podzbiory.

Tablica liczb Stirlinga drugiego rodzaju i liczb Bella:

	B_n	$S(n, k)$											
		$k = 0$	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	...
$n = 0$	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
2	2	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
3	5	0	1	3	1	0	0	0	0	0	0	0	
4	15	0	1	7	6	1	0	0	0	0	0	0	
5	52	0	1	15	25	10	1	0	0	0	0	0	
6	203	0	1	31	90	65	15	1	0	0	0	0	
7	877	0	1	63	301	350	140	21	1	0	0	0	
8	4140	0	1	127	966	1701	1050	266	28	1	0	0	
9	21147	0	1	255	3025	7770	6951	2646	462	36	1	0	
10	115975	0	1	511	9330	34105	42525	22827	5880	750	45	1	
...							...						

1.3 Liczba podziałów

$P(n, k)$ - podział liczby n na k składników. Opisywane przez diagramy Ferrersa.
$P(n)$ - liczba niezerowych podziałów liczby n.

Tablica liczby podziałów liczby na składniki:

	$P(n)$	$P(n, k)$													
		$k = 0$	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	...
$n = 0$	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
2	2	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
3	3	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
4	5	0	1	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
5	7	0	1	2	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	
6	11	0	1	3	3	2	1	1	0	0	0	0	0	0	
7	15	0	1	3	4	3	2	1	1	0	0	0	0	0	
8	22	0	1	4	5	5	3	2	1	1	0	0	0	0	
9	30	0	1	4	7	6	5	3	2	1	1	0	0	0	
10	42	0	1	5	8	9	7	5	3	2	1	1	0	0	
11	56	0	1	5	10	11	10	7	5	3	2	1	1	0	
12	77	0	1	6	12	15	13	11	7	5	3	2	1	1	
...								...							

2 Zakres tematyczny

2.1 Zliczanie funkcji; zliczanie podzbiorów; zliczanie relacji

Zadanie 2.1.1. Dane są dwa zbiory:

$$A = \{a, 1, b, \{a, b\}\}, B = \{a, 1, b, \{a, 1\}, 2\}.$$

a) Ile jest wszystkich funkcji $f : A \to B$?

b) Ile jest funkcji różnowartościowych $g : B \to A$?

c) Ile jest funkcji różnowartościowych $g : B \to P(A)$?

d) Ile jest wszystkich relacji w zbiorze B?

e) Ile jest wszystkich surjekcji $h : B \to A$?

f) Ile jest wszystkich surjekcji $s : A \to B$?

g) Ile jest wszystkich bijekcji $b : B \to B$?

h) Ile podzbiorów ma zbiór $P(A \times B)$? {definicja: P (Y) = zbiór wszystkich podzbiorów zbioru Y}

i) Jaką część wszystkich relacji, dających się określić w zbiorze B, stanowią relacje równoważności?

j) Ile relacji równoważności można zdefiniować w zbiorze B?

Rozwiązanie.

- Moc zbioru $|A| = 4$,
- moc zbioru $|B| = 5$,
- moc zbioru $|P(A)| = 2^4 = 16$,
- moc zbioru $|P(B)| = 2^5 = 32$.

a) Ile jest wszystkich funkcji $f : A \to B$?

Odwzorować z A do B jest 5^4. Bierze się to z faktu, że każdemu z 4 elementów A (obiektów) możemy przypisać dokładnie jeden z 5 elementów B (pudełek). Korzystamy ze wzoru na n rozróżnialnych obiektów w k rozróżnialnych pudełkach: $k^n = 5^4$.

b) Ile jest funkcji różnowartościowych $g : B \to A$?

Nie ma żadnych funkcji różnowartościowych - przynajmniej element zbioru A będzie wskazywany przez dwa elementy zbioru B (zasada Dirichleta).

c) Ile jest funkcji różnowartościowych $g : A \to B$?

Bierzemy pierwszy element A, możemy mu przypisać jeden z 5 elementów B. Kolejnemu możemy przypisać już tylko jeden z 4 elementów, potem jeden z 3... i tak dalej, 4 razy. Odpowiedź to $5^{\underline{4}} = 5 \cdot 4 \cdot 3 \cdot 2$.

d) Ile jest funkcji różnowartościowych $g : B \to P(A)$?

Analogiczna odpowiedź: z $n = 5$ do $k = 2^4 = 16$. W każdym pudełku co najwyżej jeden obiekt, $k^{\underline{\mathrm{n}}} = 16^{\underline{5}}$.

e) Ile jest wszystkich surjekcji $h : B \to A$?

Odpowiedź jest ta sama jak na pytanie "na ile sposobów 5 rozróżnialnych elementów możemy umieścić w 4 pudełkach tak, aby w każdym pudełku był przynajmniej 1 element"? Odpowiedzią na to pytanie jest $k!\left\{{n \atop k}\right\}$, gdzie k jest liczbą pudełek (4), a n - liczbą obiektów (5). W tym wypadku mamy $4!\left\{{5 \atop 4}\right\} = 4! \cdot 10 = 240$ kombinacji.

f) Ile jest wszystkich surjekcji $s : A \to B$?

Oczywiście niemożliwe jest rozłożyć 4 elementy do 5 pudełek tak, by każde pudełko miało przynajmniej jeden element. Odpowiedź to zero.

g) Ile jest wszystkich bijekcji $b : B \to B$?

Odpowiadamy na pytanie, ile jest permutacji zbioru 5-elementowego. Odpowiedzią jest oczywiście $5! = 120$.

h) Ile podzbiorów ma zbiór $P(A \times B)$? {definicja: P (Y) = zbiór wszystkich podzbiorów zbioru Y}

Liczba podzbiorów zbioru X jest równa mocy zbioru potęgowego, $|P(X)| = 2^{|X|}$. W tym wypadku bierzemy zbiór będący iloczynem kartezjańskim, o mocy 20 elementów - odpowiedzią jest $2^{20} = 1024 \cdot 1024 \approx 1,000,000$.

i) Ile jest wszystkich relacji równoważności w zbiorze B?

Relacja równoważności jest określana jednoznacznie przez podział elementów na klasy abstrakcji - takie klasy są zawsze rozłączne. Pytamy zatem, na ile sposobów możemy rozdzielić zbiór 5 elementów na rozłącznie podzbiory.

Odpowiedź na pytanie "ile jest podziałów zbioru n-elementowego na k bloków" daje **liczba Stirlinga drugiego rodzaju**, $\left\{{n \atop m}\right\}$. Natomiast suma wszystkich możliwych podziałów, tj. $B_n = \sum_{k=1}^{n} \left\{{n \atop k}\right\}$, jest dana jako **liczba Bella**.

Rozwiązaniem jest $B_5 = 52$.

j) Jaką część wszystkich relacji, dających się określić w zbiorze B, stanowią relacje równoważności?

Wszystkie relacje w zbiorze B jest równa wszystkim możliwym macierzom binarnym $|B| \times |B|$, tj. 2^{25} macierzom. Liczba wszystkich relacji równoważności odpowiada liczbie Bella B_5, co jest równe 52.

□

Zadanie 2.1.2. X - zbiór 5-elementowy, Y - zbiór 4-elementowy, Z - zbiór 9-elementowy
a = liczba takich relacji równoważności w zbiorze Z które mają co najmniej siedem klas abstrakcji.
b = liczba surjekcji $X \to Y$.
Która liczba jest większa: a czy b? Uzasadnij.

Rozwiązanie. Skorzystamy z tabeli liczb Stirlinga.
Liczba wszystkich podziałów zbioru n-elementowego na k części to liczba Stirlinga drugiego rodzaju:

$$\left\{{n \atop k}\right\}.$$

Potrzebujemy liczbę wszystkich podziałów na 7, 8 lub 9 bloków - odpowiadają im liczby Stirlinga $\left\{{9 \atop 7}\right\}, \left\{{9 \atop 8}\right\}, \left\{{9 \atop 9}\right\}$. Z tabeli wyczytujemy, że odpowiadają im, kolejno: $462, 36, 1$. Ich suma wynosi 499.

$a = \left\{ {9 \atop 7} \right\} + \left\{ {9 \atop 8} \right\} + \left\{ {9 \atop 9} \right\} = 462, 36, 1 = 499.$
Zliczanie surjekcji $X \to Y$ oznacza policzenie wszystkich sposobów tworzenia czterech niepustych zbiorów ze zbioru 5 elementów, razy liczba kombinacji 4 elementów.

$$b = \left\{ {5 \atop 4} \right\} \cdot 4!.$$

□

2.2 Zbiory z powtórzeniami; funkcje tworzące; zastosowanie funkcji tworzących do zliczania rozwiązań nierówności

Zadanie 2.2.1. 1. Zbadaj, ile rozwiązań ma nierówność: $x_1 + x_2 + x_3 \leqslant 8$, gdzie x_1, x_2, x_3 są liczbami całkowitymi nieujemnymi, a dodatkowo spełnione są warunki: x_1 - parzysta, $x_2 = 0$ lub $1, 2 < x_3 < 5$.

2. Ile rozwiązań ma podwójna nierówność:$5 < x_1 + x_2 + x_3 \leqslant 8$, przy czym warunki na zmienne są takie same jak w podpunkcie 1 ?

3. Zbadaj, ile rozwiązań ma nierówność: $x_1+x_2+x_3 \leqslant 8$, gdzie x_1, x_2, x_3są liczbami całkowitymi nieujemnymi, a dodatkowo spełnione są warunki: x_1 - parzysta, $x_2 = 0 lub 1$, x_3 podzielne przez 3.

Rozwiązanie. a) Musimy policzyć sumę przypadków:

- x_1 parzysta, $x_2 = 0$,
- x_1 parzysta, x_2 dowolna, $x_3 \in \{3, 4\}$,
- x_1 parzysta, $x_2 = 0$ oraz $x_3 \in \{3, 4\}$.

Pierwszy przypadek możemy policzyć poprzez wygenerowanie funkcji tworzącej $f(x) = (1+x^2+x^4+x^6+x^8)\cdot(1+x+x^2+x^3+x^4+x^5+x^6+x^7+x^8)$ i policzenie sumy wszystkich argumentów dla potęg mniejszych lub równych od 8 dla wymnożonych wielomianów - wynik to 25.

Drugi przypadek atakujemy w ten sam sposób, z tym że mamy funkcję tworzącą $f(x) = (1 + x^2 + x^4 + x^6 + x^8) \cdot (1 + x + x^2 + x^3 + x^4 + x^5 + x^6 + x^7 + x^8) \cdot (x^3 + x^4) = O(x^9) + 6x^8 + 5x^7 + 4x^6 + 3x^5 + 2x^4 + x^3$, co daje 21 rozwiązań.

Trzeci przypadek daje nam $f(x) = (1 + x^2 + x^4 + x^6 + x^8) \cdot 1 \cdot (x^3 + x^4) = x^3 + x^4 + x^5 + x^6 + x^7 + x^8 + O(x^9)$, co daje sumę 6 rozwiązań.

Aby policzyć wszystkie rozwiązania, skorzystamy z zasady włączania/wyłączania, tj. $|A \cup B| = |A| + |B| - |A \cap B| = 25 + 21 - 6 = 40$ rozwiązań.

□

Zadanie 2.2.2. $X =< 5a, 4b, 3c >$; rozważ takie podzbiory, w których a występuje parzystą liczbę razy, b występuje najwyżej dwa razy, ale co najmniej raz, c występuje co najmniej dwa razy. Skonstruuj funkcję tworzącą dla ciągu liczb podzbiorów k-elementowych, przy zadanych warunkach dla a, b, c.

1. Ile takich podzbiorów zawiera więcej niż 6 elementów?

2. Ile takich podzbiorów zawiera 4 elementy lub 8 elementów?

Rozwiązanie. Warunki zamieniają się w następujący wielomian dla funkcji tworzącej:

$$f(x) = (1 + x^2 + x^4) \cdot (1 + x + x^2) \cdot (x^2 + x^3) = x^9 + 2x^8 + 3x^7 + 3x^6 + 3x^5 + 3x^4 + 2x^3 + x^2$$

1. Ile takich podzbiorów zawiera więcej niż 6 elementów?

   Pytamy o współczynniki przy potęgach wyższych niż 6: $1 + 2 + 3 = 6$.

2. Ile takich podzbiorów zawiera 4 elementy lub 8 elementów?

   Pytamy o sumę współczynników przy potęgach 4 oraz 8: $3 + 2 = 5$

□

2.3 Podział zbioru na bloki - liczby Stirlinga II rodzaju; liczby Bella - zliczanie relacji równoważności; zliczanie surjekcji

Zadanie 2.3.1. Z osób $\{a, b, c, d, e, f, g, h\}$ tworzymy 4 niepuste zespoły.

a) Ile jest sposobów stworzenia zespołów?

b) Ile jest sposobów przy warunkach: a, b muszą być w jednym zespole oraz ani c, ani d nie mogą być razem z a oraz b.

Rozwiązanie. Korzystamy z modelu podziału na bloki.

a) Dla braku warunków rozwiązaniem będzie prosty podział na bloki: $P(n, k) = P(8, 4) = \left\{ {8 \atop 4} \right\}$.

b) Przy narzuconym warunku traktujemy zbiór jako 7-elementowy (a oraz b muszą być zawsze razem). Od takiego zbioru odejmujemy liczbę przypadków w których c jest razem z (a, b), d jest razem z (a, b) oraz c i d są razem z (a, b).

   - Liczba przypadków c razem z (a, b): $\left\{ {6 \atop 4} \right\}$,
   - Liczba przypadków d razem z (a, b): $\left\{ {6 \atop 4} \right\}$,
   - Liczba przypadków c, d razem z (a, b): $\left\{ {5 \atop 4} \right\}$,

   Suma wszystkich przypadków (a, b) bez c lub d: $X = \left\{ {6 \atop 4} \right\} + \left\{ {6 \atop 4} \right\} - \left\{ {5 \atop 4} \right\} = 120$.

   Całkowita liczba przypadków: $\left\{ {7 \atop 4} \right\} - (2\left\{ {6 \atop 4} \right\} - \left\{ {5 \atop 4} \right\}) = 230$.

□

Zadanie 2.3.2. $X = \{a, b, c, d, e\}$. $Y = \{1, 2, 3\}$. Ile jest funkcji $g : X \to Y$ takich, że $|g^{-1}(\{3\})| = 2$?

Rozwiązanie. Pytamy o liczbę przypadków, w których w pudełku 3 są dokładnie dwa elementy z X. Możemy wybrać dwa elementy ze zbioru 5 elementowego na $\binom{5}{2}$ sposobów. Następnie, chcemy przyporządkować pozostałe trzy elementy do dowolnych dwóch pozostałych pudełek: 2^3 możliwości. Razem mamy $\binom{5}{2} \cdot 2^3 = 80$ kombinacji. □

2.4 Podziały liczby na składniki

Zadanie 2.4.1. 18 pięciozłotowych monet wrzuciliśmy do czterech identycznych puszek. Oblicz liczbę kombinacji, jeśli:

a) W każdej puszce są co najmniej 3 monety.

b) W każdej puszce musi się znaleźć parzysta i niezerowa suma.

Diagramy Ferrisa.

Rozwiązanie. Przy braku warunków mielibyśmy przypadek podziału 18 na 4 lub 3 lub 2 lub 1 skadników, czyli $P(18,4)+P(18,3)+P(18,2)+P(18,1)$, lub po prostu $p(18)$, gdzie p jest zliczaniem wszystkich możliwych podziałów.
Dla przypadków opisanych w warunkach:

a) W każdej puszce są co najmniej 3 monety.

   Skorzystamy z tego założenia by uprościć sobie rozwiązywanie. Jeśli wrzucimy do każdej puszki po dwie monety, to pozostaje nam 10 monet do rozdysponowania na 4 niezerowe składniki - zatem $P(10,4)$.

b) W każdej puszce musi się znaleźć parzysta i niezerowa suma.

   Możemy potraktować układ jako równoważny z wrzucaniem 9-ciu par monet do puszek. W ten sposób lądujemy z $P(9,4) = 6$ przypadkami.

□

Zadanie 2.4.2. Do trzech jednakowych puszek wrzucono 9 monet groszowych: 1, 2, 5, 10, 20, 50 oraz złotowych: 1, 2, 5.
Ile jest sposobów wrzucenia jeśli:

1. w każdej puszcze znalazła się jakaś moneta
2. nie ma ograniczeń jak w wersji 1

Rozwiązanie. Zadanie polega na rozmieszczeniu **rozróżnialnych** elementów na nierozróżnialne zbiory - jest ono równoważne z pytaniem o liczbę podziałów na trzy klasy abstrakcji (w przypadku 1) lub po prostu o liczbę podziałów na klasy abstrakcji (w przypadku 2).
Dla przypadku pierwszego mamy liczbę podziałów w postaci liczby Stirlinga $\left\{ {9 \atop 3} \right\} = 3025$. W drugim przypadku mamy odpowiedź w postaci sumy podziałów na trzy, dwa lub jedno pudełko: $\left\{ {9 \atop 3} \right\} + \left\{ {9 \atop 2} \right\} + \left\{ {9 \atop 1} \right\} = 3281$. □

Zadanie 2.4.3. Ile jest podziałów liczby 20 na 8 składników?

Rozwiązanie. Oczywiście odpowiedzią będzie $P(20,8)$. Spróbujemy uzyskać tę liczbę z mniejszych sum, na podstawie wzoru:

$$P(n,k) = \sum_{i=0}^{k} P(n-k,i),$$

czyli w tym wypadku będzie to:

$$P(20,8) = P(12,0) + P(12,1) + \iddots + P(12,8) = 70.$$

□

Zadanie 2.4.4. Ile jest podziałów liczby 13 na 4 składniki, w których największy składnik jest nie mniejszy niż 4?

Rozwiązanie. Oczywiście dzieląc 13 na 4 składniki musimy mieć największy składnik większy lub równy 4 - ze względu na zasadę szufladkową. Zatem $P(13,4) = 18$. □

Zadanie 2.4.5. 20 jednakowych klocków włożono do 5 jednakowych pudełek. Pudełka są niepuste. W jednym z pudełek są dokładnie 4 klocki. Ile jest takich sposobów rozłożenia klocków?

Rozwiązanie. Oczywiście musimy wykluczyć jedno pudełko z czterema klockami, co redukuje nasz układ do 16 jednakowych klocków w 4 jednakowych pudełkach. Sposobów rozmieszczenia jest oczywiście $P(16,4) = P(12,1) + P(12,2) + P(12,3) + P(12,4) = 34$. □

Zadanie 2.4.6. Dane jest 10 jednakowych zadań na 4 jednakowe maszyny. Każda z maszyn musi pracować (mieć przynajmniej jedno zadanie). Ile jest sposobów przydziału zadań do maszyn?

Rozwiązanie. Odpowiedź to $P(10,4)$. □

Zadanie 2.4.7. Dane jest 8 rozróżnialnych zadań na 4 jednakowe maszyny. Każda z maszyn pracuje. Na jednej z maszyn są dokładnie 2 zadania. Ile jest sposobów?

Rozwiązanie. Po pierwsze, wybieramy 2 zadania na $\binom{8}{2}$ sposobów. Po drugie, mnożymy wynik przez $\left\{{6 \atop 3}\right\}$. Wynik to:

$$\binom{8}{2} \cdot \left\{{6 \atop 3}\right\} = 2520.$$

□

Zadanie 2.4.8. Mamy 8 rozróżnialnych zadań dla 4 rozróżnialnych maszyn. Każda z maszyn pracuje.

Rozwiązanie. Wynik to $4! \cdot \left\{{8 \atop 4}\right\} = 40824$. □

Zadanie 2.4.9. 12 identycznych piłek wkładamy do jednakowych toreb. W torbie mieszczą się najwyżej 4 piłki. Na ile sposobów możemy to zrobić? Wyjaśnij.

Rozwiązanie. Przypadek podziału 12 identycznych elementów do toreb gdzie najwięcej możemy upakować 4 elementy na raz jest identyczny z przypadkiem podziału na 4, 3, 2 oraz 1 zbiór. Odpowiedź to:

$$P(12,4) + P(12,3) + P(12,2) + P(12,1) = 34.$$

□

Zadanie 2.4.10. Zdajemy test z analizy. Jest 5 zadań z granic funkcji, 2 zadania z ekstremów, 3 zadania z całek, 2 zadania z równań różniczkowych. Każde zadanie jest za 1 punkt. Test jest zaliczony, gdy uzyskamy co najmniej 4 punkty. Warunki: musimy rozwiązać nie więcej niż 2 zadania z granic, przynajmniej jedno zadanie z całek i przynajmniej jedno zadanie z równań różniczkowych. Ile jest różnych zestawów zaliczających?

Rozwiązanie. Zadanie możemy przedstawić w sposób formalny. Zliczamy liczbę podzbiorów przynajmniej czteroelementowych zbioru z powtórzeniami:

$$< 5g, 2e, 3c, 2r >,$$

dla którego podzbiory muszą mieć najwyżej $2g$, przynajmniej $1c$ oraz przynajmniej $1r$.
Zadanie można przetłumaczyć na formę $< 2g, 2e, 3c, 2r >$, ponieważ możemy rozwiązać maksymalnie 2 zadania z granic.
Najprościej jest zastosować tutaj metodę funkcji tworzących:

$$f(x) = (1+x+x^2)\cdot(1+x+x^2)\cdot(x+x^2+x^3)\cdot(x+x^2) = x^9+4x^8+9x^7+13x^6+13x^5+9x^4+4x^3+x^2.$$

Bierzemy tylko potęgi równe lub większe od 4. Suma współczynników to $1+4+9+13+13+9 = 49$.

$\square$

Zadanie 2.4.11. 10 rozróżnialnych zadań przypisujemy dowolnie do trzech identycznych maszyn. Na ile sposobów możemy to zrobić?

Rozwiązanie. Odpowiedź to suma podziałów na trzy maszyny (niepuste), dwie maszyny oraz jedną maszynę. Ponieważ są one nierozróżnialne, nie gra roli które wybierzemy. Odpowiedź to:

$$\left\{ {10 \atop 3} \right\} + \left\{ {10 \atop 2} \right\} + \left\{ {10 \atop 1} \right\} = 9842.$$

$\square$

2.5 Dobór modelu matematycznego do zadania zliczania

Zadanie 2.5.1.

$$X = \{a, b, c, d, e, f\}.$$

a) Ile jest relacji równoważności w X które mają dwie klasy abstrakcji?

b) Ile jest relacji równoważności w X takich, że ich klasy abstrakcji są mocy parzystej?

c) Ile jest relacji równoważności w X takich, że ich klasy abstrakcji są mocy nieparzystej?

d) Ile jest relacji równoważności w X, które mają dwie klasy abstrakcji?

Rozwiązanie. a) Szukamy podziału zbioru 6 elementowego na 2 niezerowe i nierozróżnialne bloki. Odpowiedź to liczba Stirlinga $\left\{ {6 \atop 2} \right\}$.

b)

$\square$